Taneli Puumalainen

15.12.2020

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntönne HE 245/2020 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle koskien lakia tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. THL viittaa lakiluonnosta ja sen eri pykäliä koskevaan aiempaan lausuntoon THL/4728/4.00.00/2020.

Epidemiologinen tilannekuva

Maailmanlaajuinen Covid-19 pandemia jatkuu vaikeana. Maailman terveysjärjestö WHO:n 14.12.2020 julkaiseman tilannekuvan mukaan jo yli 71 miljoonaa ihmistä on saanut koronavirustartunnan ja yli 1,6 miljoonaa potilasta on menehtynyt tautiin. Pandemian aktiivisuus vaihtelee ajallisesti ja alueellisesti. Syksyn 2020 aikana pandemia on levinnyt erityisen nopeasti Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa. Suurin osa EU –maista on joutunut ottamaan käyttöön erittäin vahvoja rajoitustoimia estääkseen sairaala- ja erityisesti teho-osastojen ylikuormittumisen. Rajoitustoimenpiteinä on käytetty muun muassa kokoontumisten rajoituksia, ravitsemisliikkeiden, kauppatilojen ja koulujen sulkemisia, matkustuskieltoja ja joissain maissa myös ulkonaliikkumisen kieltoja tai rajoittamista vain välttämättömään liikkumiseen kodin ulkopuolella. Tehdyistä rajoitustoimista huolimatta monissa maissa on havaittu kokonaiskuolleisuuden selvä nousu ja terveydenhuollon kantokyky on osin ylitetty. Vahvat rajoitustoimenpiteet ovat viime viikkoina monissa maissa vähentäneet Covid-19 -ilmaantuvuutta, mutta ilmaantuvuus on noussut uudelleen kun toimia on purettu.

Suomessa Covid-19 –tautiin on 15.12.2020 mennessä sairastunut yhteensä 31 459 ihmistä (ilmaantuvuus 106 /100 000 väestö kahden viikon seuranta-aikana). Tautiin on menehtynyt 466 henkilöä, joista 22 prosenttia on ollut hoidossa erikoissairaanhoidossa, 39 prosenttia perusterveydenhuollon yksikössä, 38 prosenttia sosiaalihuollon ympärivuorokautisessa yksikössä ja yksi prosenttia kotona tai muualla. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämien tietojen mukaan 15.12.2020 tehohoidossa oli 35, erikoissairaanhoidon vuode-osastoilla 113 ja perusterveydenhuollon akuuttisairaanhoidon osastoilla 136 potilasta. Viikonlopun 12.-13.12.2020 aikana jouduttiin ensimmäisen kerran turvautumaan sairaalasiirtoihin, kun kaksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sairaaloissa tehohoidossa ollutta potilasta siirrettiin muiden sairaanhoitopiirien sairaaloihin. Koronavirustestauksen kapasiteetti on tällä hetkellä yli 26 000 näytettä vuorokaudessa. Yli kaksi prosenttia viimeisen kahden viikon aikana tutkituista näytteistä on ollut positiivisia. Tällä hetkellä noin puolet koronavirustartunnoista kyetään jäljittämään tartunnan lähteeseen. Karanteeniin määrättiin viikolla 50 noin 3000 henkilöä.

Alueellisesti tarkasteltuna koronavirustapauksia on todettu kaikissa sairaanhoitopiireissä ja epidemialle tyypillisesti eri laajuisia tautiryppäitä syntyy jatkuvasti eri puolilla Suomea. Sosiaali- ja terveysministeriön kansallisen toimintasuunnitelman mukaisesti jaoteltuna epidemian leviämisvaiheessa ovat tällä hetkellä Helsingin ja Uudenmaan, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen, Kanta-Hämeen, VarsinaisSuomen sekä Pohjois-

Taneli Puumalainen

15.12.2020

Pohjanmaan sairaanhoitopiirit. Kiihtymisvaiheessa ovat Etelä-Karjalan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Vaasan, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirit. Perustasolla ovat Itä-Savon, Pohjois-Savon, Kainuun, ja Lapin sairaanhoitopiirit sekä Ahvenanmaan maakunta.

Tartuntatautilain uudet toimivaltuudet ovat välttämättömiä Covid-19 -epidemian torjumiseksi

Suomessa on toteutettu tehokkaasti valtioneuvoston koronaepidemian torjumiseksi laaditun hybridistartegian mukaisia valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia toimenpiteitä. Aluehallintovirastot ja kunnat ovat antaneet toimivaltansa puitteissa määräyksiä, sekä kunnat, sairaanhoitopiirit, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä valtioneuvosto suosituksia, joilla on torjuttu epidemian leviämistä. Useita alueellisia epidemian kiihtymisvaiheita on saatu hetkellisesti hallintaan. Kuitenkin kokonaisuutena Covid-19 –taudin ilmaantuvuus on ollut syksyn 2020 aikana kaikkien erityisvastuualueiden alueella noususuuntaista. Epidemian torjunta edellyttää jatkossa lainsäädäntöön perustuvia toimivaltuuksia ottaa tarvittaessa käyttöön selvästi nykyistä vahvempia rajoitustoimia. Päätökset uusien toimenpiteiden käytöstä täytyy tehdä oikea-aikaisesti ja ennakoiden ilmaantuvuuden sekä sairaanhoidon tarpeen nousua.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanta on, että hallituksen esityksen mukaiset, tartuntatautilakiin sisällytettävät uudet toimivaltuudet ovat välttämättömiä, jotta Suomi kykenee torjumaan Covid -19 -epidemian leviämistä ja turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon kantokykyä kunnes tehokkaalla rokotuksella voidaan merkittävästi vaikuttaa epidemian leviämiseen. Laitos kiinnittää huomiota myös nykyisten toimivaltuuksien riittämättömyyteen hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan kuluessa. Epidemiatilanne voi heikentyä hyvin nopeasti ja tuolloin tehokkaita torjuntatoimia koskevat päätökset täytyy tehdä välittömästi.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Anne Hyvärinen